

Alicja Helman – Sztuka i psychologia w interpretacji Rudolfa Arnheima	5
Przedmowa do nowej wersji	13
Wstęp	15

1. RÓWNOWAGA	24
--------------	----

Ukryta struktura kwadratu, 24. Co to są siły postrzeniowe?, 30. Dwa krążki w kwadracie, 31. Równowaga psychologiczna i fizyczna, 32. Dlaczego równowaga?, 34. Ciężar, 36. Kierunek, 39. Wzory równoważne, 41. Góra i dół, 42. Prawa i lewa, 45. Równowaga i umysł ludzki, 48. *Madame Cézanne na żółtym krześle*, 50.

2. KSZTAŁT	54
------------	----

Widzenie – czynność świadoma i odkrywczą, 54. Uchwycić istotę, 55. Pojęcia postrzeniowe, 56. Co to jest kształt?, 58. Wpływ przeszłości, 59. Widzenie kształtu, 63. Prostota, 66. Przykłady uproszczeń, 74. Ujednocianie i zaostrzanie, 76. Całość nie zanika, 78. Podział, 80. Dlaczego czy rzadko kłamią?, 83. Podział w sztuce, 84. Co to jest część?, 87. Podobieństwo i odmienność, 89. Przykłady z historii sztuki, 98. Szkielec strukturalny, 102.

3. FORMA	106
----------	-----

Orientacja w przestrzeni, 108. Rzuty, 113. Który aspekt jest najlepszy?, 116. Metoda egipska, 121. Skrót, 125. Nakładanie, 129. Jakie korzyści daje nakładanie?, 132. Gra płaszczyzny i głębi, 136. Aspekty współzawodniczące, 139. Realizm i rzeczywistość, 142. Co wygląda „jak żywe”?, 144. Forma jako wynalazek, 147. Stopnie abstrakcji, 153. Źródło, 160. Informacja wzrokowa, 164.

4. ROZWÓJ	169
-----------	-----

Dlaczego dzieci tak rysują?, 169. Teoria intelektualistyczna, 171. Rysują to, co widzą, 174. Pojęcia przedstawieniowe, 175. Rysowanie jako ruch, 178. Pierwsze koło, 181. Prawo różnicowania, 187. Pionowe i poziome, 189. Skosy, 194. Łączenie części, 197.

Wielkość, 200. Błędnie nazywane głowonogi, 203. Translacja na dwa wymiary, 205. Konsekwencje pedagogiczne, 209. Narodziny formy w rzeźbie, 213. Paleczki i płytki, 214. Sześcian i krągła, pełna rzeźba, 220.

5. PRZESTRZEŃ

223

Linia i kontur, 224. Rywalizacja o kontur, 228. Figura i tło, 232. Poziomy głębi, 237. Zastosowanie w malarstwie, 239. Ramy i okna, 243. Wklęsłość w rzeźbie, 245. Dlaczego widzimy głębię?, 250. Głębia przez nakładanie, 252. Przezroczystość, 256. Zniszczenia tworzą przestrzeń, 261. Pudełka w trzech wymiarach, 264. Przestrzeń fizyczną pomaga, 273. Raczej prosty niż wierny, 275. Gradienty tworzą głębię, 279. Konwergencja przestrzeni, 283. Dwa źródła perspektywy centralnej, 286. Rzut wierny i niewierny, 289. Przestrzeń w kształcie ostrosłupa, 291. Symbolika świata zogniskowanego, 297. Centralne i nieskończone, 300. Igranie z regułami, 301.

6. ŚWIATŁO

306

Doznanie światła, 306. Względna jasność, 308. Oświetlenie, 311. Światło tworzy przestrzeń, 313. Cienie, 317. Malarstwo bez światła, 323. Symbolika światła, 326.

7. KOLOR

322

Od światła do barwy, 332. Kształt i kolor, 334. Jak powstają kolory, 339. Proste barwy wytwarzające, 341. Addycja i subtrakcja, 342. Komplementarne wytwarzające, 344. Kaprysy kolorów, 345. W poszukiwaniu harmonii, 347. Elementy skali, 351. Syntaksa połączeń, 354. Komplementarne kolory zasadnicze, 358. Współzależność i wzajemne oddziaływanie kolorów, 362. Matisse i El Greco, 365. Reakcje na kolor, 368. Ciepłe i zimne, 369.

8. RUCH

373

Zdarzenia i czas, 373. Równoczesność i kolejność, 376. Kiedy widzimy ruch?, 379. Kierunek, 382. O czym mówi prędkość, 384. Ruch stroboskopowy, 387. Niektóre problemy montażu filmowego, 392. Widzialne siły motoryczne, 394. Skala złożoności, 398. Ciało jako instrument, 403. Kinestetyczny obraz ciała, 406.

9. DYNAMIKA

409

Prostota nie wystarcza, 409. Dynamika i jej tradycyjne interpretacje, 411. Diagram sił, 415. Napięcie kierunkowe w świetle eksperymentów, 418. Ruch nieruchomy, 421. Dynamika skosów, 423. Napięcie w deformacji, 427. Kompozycja dynamiczna, 430. Efekty stroboskopowe, 433. Jak powstaje dynamika?, 436. Przykłady z historii sztuki, 438.

10. EKSRESJA

442

Teorie tradycyjne, 443. Ekspresja zakorzeniona w strukturze, 446. Priorytet ekspresji, 451. Symbole w sztuce, 454.

Przypisy

459

Bibliografia

485

Indeks nazwisk

499